

afhankelijkheidsrelatie tot Rome ertoe heeft geleid dat zich in de archieven daar meer materiaal met betrekking tot Nederland bevindt dan onder normale omstandigheden het geval zou zijn geweest. Zowel voor het achterhalen als voor het evalueren daarvan is enige kennis nodig over de organisatie van en de gang van zaken binnen de Romeinse Curie.

Ik zal in dit kader geen poging wagen een portret te schetsen van deze bijzonder ingewikkelde bestuursorganisatie, maar volsta met een verwijzing naar enkele publicaties - vlokken slechts uit een sneeuwstorm -, die vooral voor het archiefonderzoek nuttige informatie geven¹⁰.

Kennis van de formele organisatie en gang van zaken is nodig om alle archiefstukken die met een bepaald probleem samenhangen boven water te krijgen. Minstens zo nuttig is het om daarnaast ook iets te weten over de officiële gang van zaken en de machtsverhoudingen binnen de Curie. Al te snel is men geneigd om "Rome" te zien als één monolithisch blok of apparaat, dat tot in de kleinste onderdelen dezelfde opvattingen heeft en dezelfde politiek volgt. Hoezeer dat ook naar buiten toe het geval lijkt, achter de schermen blijken meningsverschillen te bestaan en vaak een grotere rol te spelen dan vermoed. Politieke objectieven botsen er met religieuze, gematigde opvattingen met "zelante". Zulke botsingen zijn niet slechts interessant voor de inwendige geschiedenis van de Curie, waar ze bijvoorbeeld discrepanties tussen formele en feitelijke machtsposities laten zien, maar kunnen ook extra informatie geven over de steen des aanstoots. Zo kan duidelijk worden, welke prelaten in verband met Nederlandse aangelegenheden als sleutelfiguren moeten worden beschouwd, welke belangengroepen uit Nederland zij vertegenwoordigen en wat het doel van hun bemoeienis is. Daarnaast geeft het kennisnemen van de interne consulatie over Nederlandse zaken binnen de Curie